

במקבות תירוצי חפץ

בנייני האומה ירושלים

הקולות • הרשמים • המראות

יותר משישים אלף איש מכל החוגים
נהרו אל שבוע החסידות בבנייני האומה

גיליון סיכום

לקבל החלטה

הנאום של הגרר"א לנדא
במעמד הניגונים בחצות

להיכנס לטלטלה

הנאום של הרב ג'ייקובסון
שזעזע את אמות הסיפים

מביאים גאולה לעולם

נבחנים השוקלים וטרים עמו בסערה כבושה בענייני המאמרים שבחברת, כמו היה זה כאן היכל ישיבת מיר בירושלים. שמו הרב פיניע וולך. "אני המשיב", הוא מסביר לי, "אני מנסה לסייע לנבחנים שמתקשים בהבנת השאלות, אבל אני לא עונה תשובות", הוא פונה לבחורים שסביבו בחיוך, "בשביל זה צריך ללמוד".

ליד המשיב עומד בחור צעיר, ליטאי, ממושקף, ניצי זקנו זה עתה החלו לצמוח, פניו תמימות אך עיניו חריפות. הוא דן עם המשיב באשר לשאלה האחרונה במבחן: איך מתקיים העיקר החשוב של 'פוצו מעיינותיך חוצה'. ארבע אפשרויות לתשובה, והבחור הצעיר מתלבט בתשובה הנכונה. אני מריח בו בצעיר הזה משהו מהבני-ברקיות. "שמי יוסי", הוא אומר

מבוגרים, כולם שקועים בשאלונים שלפניהם וממלאים אותם בזהירות.

לא. לא מדובר במבחן בגמרא. לא במבחן לדיינות ובשאלות איסור והיתר. לפני הבאים מונח שאלון המבחן שכותרתו "מאמרי חסידות ושיחות" מאת ארגון 'לב לדעת - תפארת שמשון'.

אני מציץ בחוברת הכחולה הנלמדת ואני מגלה שהיא מכילה שני מאמרים מספר דרך מצוותיך לכ"ק אדמו"ר הצמח צדק זי"ע ושתי שיחות מתוך אוצר ליקוטי שיחות לכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע.

רחש מתוח של נבחנים שורה על האולם הזה המלא מפה לפה. על בימה מוגבהת יושב לו אברך חסידי, בן לחסידות גור לפי לבושו. סביבו התקהלות של בחורים

ם אחרי שכבר דימיתי שראיתי הכל, המראה הזה בהחלט המם אותי. גם אם כבר שמעתי הכל, הדברים הללו בהחלט הפתיעו אותי. אני עומד בפתחו של אולם גדול בו מסודרים שולחנות קטנים בטורים ארוכים. על גבי השולחנות רכונים עשירות-עשירות בחורי ישיבות ואברכים, דפי מבחן לפניהם, עטים בידיהם והם עסוקים במילוי השאלות של המבחן.

הקהל באולם התצוגות הזה שבבנייני האומה בירושלים, הוא מייצג נאמן של כל המגוון הצבעוני של עולם הישיבות: חסידים בפאות משתלשלות העוטים מעיל שחור ארוך, ליטאים מגולחי פנים בחליפות קצרות, עטויי סוודרים בכיפה סרוגה, ספרדים, אשכנזים, צעירים ואברכים

הסופר יצחק הורוויץ הסתובב במשך שעות בנייני האומה בשבוע שחלף וליקט קולות ועדויות • הוא פגש עילויים משיבות נודעות שישבו ומילאו דפים של מבחנים בחסידות • שוחח עם אברכים ובחורים מכל קצות הארץ שבאו לכאן כדי למלא מצברים • התפעם לראות אבות ובנים ממלאים עגלות עם ספרי חסידות עד הגובה • בתווך, נכנס לאולם הגדול שבו אלפים היו נתונים בדבוקה של ריקוד ולראשונה קלט כיצד הכיסאות באולם המפורסם הזה רק מפריעים • ולא נחה דעתו עד שעלה על הנוסחה של סדרת האירועים הללו, שאין ולא היה להם אח ורע

יצחק הורוויץ

צילומים: חיים טייטל

"למדתי פה לא מעט דברים על פנימיות התורה ועל הסיבה להתגלותה דוקא בדורות האחרונים, על דרגתם האמיתית של תלמידי חכמים, על כוחות הנשמה, על השורש של כל נשמה מישראל, ועל היותו של כל כלל ישראל קומה אחת שלמה. זה דברים חשובים. מה אכפת לי איזו כותרת תיתן לזה. זו אמת, זו תורה וללומדה אנו צריכים".

כולנו מאותו שורש

יוסי אינו לבד. הנה עוד בחור, הוא מבוגר יותר. זקנו כבר צמח, משקפיו עגולות, הוא צנום, כפוף קומה מעט, ומתייחס ברצינות עמוקה לכל מילה במבחן. צו"לניק בלשון עולם הישיבות. הייתי צריך לנחש את שם

בחורים מהישיבה שוקדים על מאמרי חסידות ו"לקוטי שיחות" של הרבי זי"ע.

הבחור ממשיך ומבהיר: "תראה, יש לנו פה מלגה נחמדה של מאתיים וחמישים שקלים למי שמצליח במבחן", הוא אומר לי, "אבל ברור שזה לא מה שמביא אותי מבני ברק לירושלים, וזה לא מה שמביא בחור ישיבה כמוני ללמוד דברי חסידות. חסרים לנו קצת לימודי מחשבה והעמקה ביהדות בישיבה. אין לזה לימודים רשמיים, אז אני לומד קצת חסידות כדי שיהיו לי מושגים בהשקפה". רק מי שמצוי בעולם הישיבות יבין את הניואנס הדרמטי במשפט הזה שהשמיע יוסי. השקפה באמצעות לימודי חסידות.

ולמדתי? אני שואל, "כן", הוא עונה.

לי, וזה כל מה שהוא מוכן לנדב לי כרגע על עצמו. הוא רק מוסיף ומספר לי שיש באולם עוד תלמידים מהישיבה שלו. זהו.

אני מנסה בכל זאת לחלץ מהבחור פרטים אודות שם הישיבה בה הוא לומד, אך ללא הצלחה יתרה. בכל זאת, הנהלת הישיבה, באופן רשמי לפחות, לא רואה זאת בעין יפה.

אבל בשיחות שלא לציטוט, אני נוכח לראות שיש כאן נציגות נוכחת לכל הישיבות הליטאיות ברחבי הארץ. כן, גם מהישיבות המובילות, העומדות ב"כותל המזרח" של עולם הישיבות.

אני המום. מי יגל עפר מעיני ראשי הישיבות שלאחר שנים בהן הודרו מאוצר הספרים שבקומה העליונה ספרי התניא, הרי כיום

הישיבה שבה הוא לומד, ולבקשתו לא אנקוב.

"אם ידעו בישיבה שאני פה", הוא מתוודה באוזניי בלחש, "לא יודע אם כל כך ישמחו. לא נראה לי שכל כך אוהבים שמישהו ילך וילמד חסידות ועוד ילך למבחן של י"ט כסלו. אבל האמת היא שזה מחזק את הנפש. יש כאן עוד כמה בחורים מהישיבה. אולי לי יש פטור כי אני ממוצא חסידי, זרוק חוטרא לאוירא אעיקריה קאי, אני חוזר לשורשים ולפחות לי זה תורם להתחזקות בלימוד תורה".

ומה למדת מהחבורה?

"למדתי מה זה אוהב ישראל, מה זה אחדות. לא. לא מהאירוע אלא מהחבורה עצמה שלמדתי. יש פה אריכות גדולה בנושא. וזה אולי מה שמייוחד בתורה החסידית. שכולנו בנקודה הפנימית אחד. כולנו באותה נקודה פנימית ומשורש של אותו אור אלוקי", כה מסביר בחור שנסע ככרת דרך, כדי להיבחן בתורת חב"ד.

"המבחן הזה", מסביר לי שמואל, תלמיד בישיבת כפר חב"ד המתנדב לאסוף ולארגן את המבחנים, "הוא חלק מהתכנית של ארגון 'לב לדעת' - תפארת שמשון. יש לארגון תכנית שנתית של לימוד תניא, אבל לקראת י"ט כסלו הפצנו בעולם הישיבות חוברת מיוחדת, זו שאתה מחזיק בידך, שמאפשרת לכל מי שחפץ ללמוד ולהיבחן בלי הכנות מיוחדות. לא צריך היה להירשם מראש. רק לבוא ולהיבחן. מי שמצליח לענות יפה על השאלות, מקבל עוד הלילה את ה'מתן שכרה בצידה'. זו היתה הצלחה עצומה. לולי שאנו משתמשים בתוכנה ממוחשבת - לא היינו עומדים בלחץ הגדול".

"ואני לא מבין את ההתפעלות שלך", גם הוא אומר לי, "רוב הנבחנים בכלל אינם מחב"ד. אל תשאל אותי למה. אחרי שעה-שעתיים פה אתה מבין שזה בכלל לא הנושא".

פניי המשיב כבר חושב שאני מתחיל להפריע: "אני כבר לא מתפלא ולא מתפעל", הוא אומר לי, "יש פה מכל הישיבות בארץ ישראל, ספרדים, אשכנזים, ליטאים, חסידים, חרד"ל הר-המור, כולם פה. כולם מגיעים. אני יודע מה קורה בשטח בעולם הישיבות. מה שאתה רואה פה זה רק קצה הקרחון. אין מה להתרגש". אבל אם זה רק קצה הקרחון אני דווקא כן מתרגש.

כל פעם יותר שמח

בחרתי לפתוח במבחן הזה ובאולם הזה, מפני שהוא לדעתי נקודת המרכז של סדרת האירועים הזו ונשמחם, ולעניות דעתי אף שיאם, אף שיש כאן רק כמה מאות המשתתפים במבחנים. הם המדגם המייצג הנאמן ביותר למהפכה החסידית המתחוללת. בינתיים, מחוץ לאולם, רבבות אדם צובאים על שערי יריד הספרים, על השיעורים הפתוחים, וגם על הטשולנט, הקוגל והשתיה החמה, וכמובן על שערי

האולמות הגדולים בהם נערך האירוע המרכזי: 'צמאה' - ההתוועדות החסידית הגדולה בעולם לרגל י"ט בכסלו.

סדרת האירועים כוללת יריד ענק של ספרי חסידות שהמונים צובאים עליו ועל ספריו - ספרי החסידות מאבות החסידות, מממשיכי דרכם לאורך הדורות, ומאדמו"רי חב"ד, ספרי עיון, הגות והלכה, וגם ספרי ילדים. בכניסה למתחם כולו ניצבת תערוכה מרהיבה של עץ החסידות. מלבד זאת מתקיימת התוועדות מרכזית מול שולחנות ערוכים, בה מדבר מול האלפים הגה"ח המשפיע הראשי של ישיבת תומכי תמימים בכפר חב"ד, רבי שניאור זלמן גופין שליט"א. אין מילים. המגוון והצבעים של הקהל משכרים את הנפש.

השהות בבנייני האומה דומה לשוטטות בשוק המוני, אלא שכאן אין מדובר בתפוחים ופיצוחים אלא בתכני החסידות. הנה בפניה תמונה מרטיטת לב. ילד קטן, פאותיו ארוכות, ישן בנחת וסביבו שקיות וערומות ספרים שקנה לו אביו. אבא, עייף, לוגם מכוסו קולה ומקשיב לדברי החסידות. זה מעיין בספר קומיקס על סיפורי צדיקים שרכש ביריד, אחר מקשיב לשיחה בשולחן צדדי בענייני חסידות. אחר בוחן עם ילדיו את התערוכה, ומרפדף בחוברת מפניה לפינה. דומה שכל אדם ואדם מוצא לו את הפינה והנקודה בהן הרווה את נפשו. אני הולך ומשוטט מתחנה לתחנה ועוצר בתחנת הרדיו קול חי, שגם היא התמקמה כאן ומגישה התוועדות בשידור חי שמנחה

כשאני נכנס פנימה, הזמר יונתן רזאל, האיש והפסנתר, מלווה את מלך המוזיקה החסידית אברמלה פריד המרקד לצלילי הניגון "שמחה". עזבו את הזמרים ואת הבמה. הקהל עצמו, המונה אלפים רבים, לא יושב אלא מתרומם באוויר ומרקד לקול הצלילים המתפשטים באולם הגדול. נדמה לי כי הכיסאות רק מפריעים לעוצמה המתפרצת כאן.

גם כאן המגוון של בני הישיבות בלתי שגרת. הנה בני ישיבות מישיבה ירושלמית נודעת. לצידם שני תלמידים שמוצאם מחו"ל, ממקסיקו סיטי, וזו הפעם הראשונה שהגיעו. "שמענו על האירוע מחברים שכבר היו פה כמה פעמים", הם מספרים לי, "ואמרו שזו חוויה אמיתית ומיוחדת. והם צודקים. השמחה שיש פה והאווירה מיוחדים מאוד".

עוד בן ישיבה עומד לצדי. מוצאו אינו כה רחוק, הוא חיפאי. הוא מספר לי על הפעמים הרבות שהיה פה, "וכל פעם יותר שמח מאשר קודם". עמו הגיע חבר מישיבה אחרת.

אתה גם לומד מתורת החסידות או רק בא לשמוח בחג של י"ט כסלו? אני שואל את החבר.

"גם לומד, גם מתעניין בחסידות. כבר למדתי את ספר התניא. יש חבורה בישיבה שלומדת, ואני הצטרפתי אליה. יש גם חבורה שלומדת ליקוטי תפילות של רבי נחמן. גם בזה אני מתעניין וזה מתחבר אצלי להעמקה בתורת החסידות".

"למדתי פה לא מעט דברים על פנימיות התורה ועל הסיבה להתגלותה דוקא בדורות האחרונים, על דרגתם האמיתית של תלמידי חכמים, על כוחות הנשמה, על השורש של כל נשמה מישראל. זה דברים חשובים. מה אכפת לי איזו כותרת תיתן לזה. זו אמת, זו תורה וללומדה אנו צריכים"

בחן ובחסד ר' בנימין ליפקין.

האירוע המרכזי שלכבודו מתחילה נהירת אדם מחודשת ומועצמת, הוא אירוע 'צמאה' המוזיקלי המתרחש באולם הגדול. לרגע חולפת מולי כמו ברוק דמותו הג'ינגית ומלאת האנרגיה של המפיק המוזיקלי של האירוע, נאור כרמי. הוא כבר מתרצץ כך שבוע שלם כשהוא מפיק סדרה של אירועים מוזיקליים, שנים עשר במספר. "היו לנו מופע לנשים, מופע לחיילי צה"ל, היה לנו מופע לתלמידי ישיבות מהזרם הדתי-לאומי - לכל אחד ואחד מהקהלים, הוא מתנשף בקושי ורץ אל אחורי הקלעים, רגע לפני שהוא עצמו עומד להופיע עם הגיטרה שלו ולהוביל את המופע. הוא המפיק, הוא היוצר והוא זה שמלהיב את הקהל.

הלחץ גדל לקראת מה שמכונה כאן 'מופע חצות': המופע המרכזי לבני הישיבות שאלפים מהם כבר נמצאים באולם. עוד מאות מתגודדים בכניסות ומנסים להיכנס.

מה בא קודם, הניגון או הלימוד?

"שאלה קשה. אבל בגדול אני חושב שאצלי הלימוד בא קודם. נכון, מי לא גדל על ניגונים חסידיים, אבל כבר התעניינתי בחסידות קודם לכן. וזה מזין את עצמו. החוויה של עולם החסידות מזינה את הלימוד, והלימוד מעניק משמעות לחוויה. אחרת מה זה? זו סתם חוויה ריקה. חייבים את שניהם".

ואצלך, אני שואל את בן הישיבה החיפאי, מה קדם - הניגון או הלימוד? "זה וזה באים כאחד", הוא אומר לי בתשובה שנשלפה באגודל של בית המדרש: "אני לומד את הניגון".

אם חומת ברלין נפלה

אני נעמד ליד שלישיית בחורי ישיבה שמקפצים על רגליהם. מעניין להביט בהם. שניים מהם, כך נראה, מישיבה ליטאית,

הקהל עצמו, המונה אלפים רבים, לא יושב, אלא מתרומם באוויר ומרקד לקול הצלילים המתפשטים באולם הגדול. נדמה כי הכיסאות כאן רק מפריעים למתרחש באולם הגדול. גם פה המגוון של בני הישיבות בלתי שגרתית

זאת. אבל איך נאמר, בניגונים החב"דיים יש מהרוח החב"דית, זה חלק מהמהות החב"דית, החסידית".

ומהיכן הכוחות להופיע מופע אחרי מופע כך, להחזיק על גבך שעות של מוזיקה. לרקוד, לנגן, לשיי?...

"זה נס. זו מוזיקה שמחוללת ניסים. תראה את הרוח שיש במופע. היא נותנת כוחות".

גם אחיו נמצא כאן, ר' אהרן רזאל, האברך, הזמר, או שמא האברך המזמר. לא מש מזכרוני ראיון שערכתי עמו בין שטיקל תוספות למהרש"א בבית המדרש של בתי ברודא בירושלים. עכשיו הוא בדרך להצטרף למופע.

אהרן, חשבתי שאתה קבעת את מקומך רק בבית המדרש.

"פה זה גם בית מדרש, לא? ניגונים, התועודיות. מה שקורה פה זו רוחניות מיוחדת מאוד. אין דברים דומים לו".

ועדיין חג י"ט כסלו קצת רחוק מבית המדרש עליו גדלת, נדמה לי.

"אתה יודע מה, היום אחרי שחומת ברלין

וגבורה בשירה אחת.

יונתן רזאל נמצא עדיין מאחורי הקלעים. הוא מותש לאחר שורת מופעים ארוכה, ומנסה להגניב מעט אוכל לפיו לפני שהוא שב לבמה. הוא סועד יחד עם שניים מילדיו הזאטוטים. "האירוע הזה של צמאה", הוא אומר לי, "זה משהו שלא דומה לשום דבר שהיה קודם. יש פה איזה גילוי חדש של עולם נסתר שלא ראו פעם, של רוח ומוזיקה שלא היו. הרבה אנשים לא היו הולכים להופעות, אבל כאן בצמאה זה משהו אחר. זו לא הופעה. זו התועודות. יש פה משהו מאוד רוחני, ויש אנשים שאומרים שזה שינה את חייהם".

ממש שינה את חייהם?

"אני לא מאמין שעניין חד פעמי וחוויה חד פעמית משנה את החיים. ברור. זה תהליך ארוך, אבל זה בהחלט יכול להיות אירוע שפותח את התהליך".

ואתה מה הרגשת?

"אני עצמי מרגיש שזה אחרת, זה אור נקי. יש ייחודיות בשיירי חב"ד. קשה להסביר

אחד ספרדי, והשלישי בכלל בחור חסידי. "לא. אנו לא מכירים מקודם" הם אומרים לי, "התחברנו פה". על הבמה יש הפסקה לכמה רגעים מהשירה, ואל הבמה עולה לנאום רבה של בני ברק, הגאון רבי חיים יצחק אייזיק לנדא, המספר על י"ט כסלו ועל רגע מיוחד במינו שחווה בחצרו של הרבי. הקהל מקשיב בקשב רב, ולרגע אחד דומה שנזכרים לשם מה דרושים כאן כיסאות.

כשהרב מסיים הוא הולך לפוש מעט מאחורי הקלעים. "מה שמדהים באירוע הזה", הוא אומר לי אחר כך, "הוא השלום והאחדות". כמו בבני ברק? כן, כמו בבני ברק. "האדמו"ר הזקן כאשר שוחרר אמר את הפסוק של דוד המלך מתהילים "פדה בשלום נפשי", כי באמצעות השלום זוכים לצאת לגאולה ולפדות. זה הסוד. וזה מה שהרגשתי פה אצל הקהל".

כמו להשלים את המשפט אני כבר שומע כיצד ישי ריבו עולה לבמה ומתחיל לשיר, כן, "פדה בשלום". הפעם על הבמה אברמליה פריד כשאליו מצטרף ישי שמתפוצץ על הבמה כמו רימון רסס ומרים את הקהל בשאגה אדירה. הצירוף של הזמרים מרתק. אברמליה פריד הוא זמר חסידי מכף רגל ועד סירטוק ששמחתו כבושה, וגם אחרי כוסיות וודקה עדין הוא וקולו מכוסה בכיסויים כבדי ראש של מחשבה חב"דית. אבל ישי שובר לצדו את המחיצות שמהם נראים השמים. חסד

כוחה של החלטה טובה

הנאום המלא של הגאון רבי חיים יצחק אייזיק לנדא שליט"א, רבה הראשי של בני ברק, בעיצומו של מעמד 'ניגוני התעוררות בחצות' לבני הישיבות, בשעות הקטנות של הלילה שבין י"ח לי"ט כסלו, השנה, בבנייני האומה

בהתוועדות, ואני מחכה למענה מהרבי שיאמר "לחיים ולברכה". אני מחכה ומחכה. מי מכם שראה וידאו של הרבי זוכר שהרבי מסתכל לצד זה, אומר "לחיים" וכל אלו שהרבי פנה אליהם שותים, הרבי מביט לצד השני, מהנהן בראשו הקדוש "לחיים" וכל אלו שהרבי פנה אליהם אומרים "לחיים".

אני עומד ועומד ומחכה, והרבי לא מביט לעברי. ואז אני חושב בליבי: כנראה שההחלטה שלי לא היתה אמיתית. אמרתי שאני רוצה להשתפר, אבל זה לא באמת. ואז אני חושב, והפעם בעומק יותר: אני באמת מתכוון להשתפר, רבי, תן לי כוחות. ואני מושיט את היד. ושוב הרבי פונה לימין, פונה לשמאל, ועליי מדלג.

שוב אני אומר לעצמי: כנראה ההחלטה עדיין לא מספיקה. אני חושב שוב. אני באמת רוצה, ואני באמת מחליט להשתנות. ואני מתחיל לחשוב: מי החברותא שאיתו אני אלמד, מה הן השעות, מה הם הזמנים, להוריד את הדברים לעשייה בפועל.

שוב הרבי מהנהן בראשו לעבר העומד לימיני, לעומד משמאלי, ואני נשאר עם הכוסית ביד והרבי לא עונה לי. אני לא מוצא את נפשי. בסופו של דבר החלטתי: כנראה שאני לא ראוי וההחלטה שלי איננה כנה. ואז אני מחליט: בעזרת ה' השבוע אתחיל במעשה בפועל ללמוד ולהתקדם כפי שקיבלתי על עצמי. ואז, בהתוועדות בשבת הבאה, אני אושיט את הכוסית לקבל מהרבי ברכה.

המפנה החולל בדיוק באותו רגע! אני לא יודע אם ראיתם וידאו של הרבי בעיצומה של שירה בהתוועדות; פעמים רבות, עיניו של הרבי כמו קבועות במקום אחד ואינן זזות. ופתאום, ברגע שקיבלתי את ההחלטה האיתנה הזאת, בבת אחת סובב הרבי את ראשו הקדוש, התכונן לעברי ואמר לי "לחיים". ההרגשה הייתה שמיימית. הרבי פשוט כמו אמר: קודם הבטחת, קודם רצית, קודם אמרת, עכשיו זה היה באמת. כך, בבת אחת, הוא פשוט הניע את ראשו מפינה אחרת היישר לעברי ואמר "לחיים".

בחורים יקרים, זה פירושה של החלטה טובה. החלטה טובה פירושה שאני מתחיל לבצע במעשה בפועל. זו ההזדמנות של כל אחד ואחד מעמנו בערב הזה שבו השמיים פתוחים. יש נתינת כוחות אדירה מלמעלה בזמן הניגון. לחשוב ולהחליט שאני מוריד את הדברים למעשה בפועל.

אני עושה קביעות ללמוד ולטעום מתורת החסידות, אני מוסיף בשקידה והתמדה בלימוד, אני מוסיף במעשה בפועל, בכוונה בתפילה. ובוודאי מהיום הזה של י"ט כסלו שבו האדמו"ר הזקן נותן לנו את הכוחות, נצליח באמת לבצע.

נשמע את הניגונים, נצטרף לניגונים, שזה לא יהיה ערב רק של התעוררות ועברנו הלאה, אלא שבערב הזה ההתעוררות בניגון תביא לעשייה בפועל.

ה' יעזור לכל אחד ואחד מאיתנו שמהערב הזה יבוא שינוי ועלייה אצל כל אחד ואחד, ובעזרת ה' על ידי שכל אחד ואחד בעצמו יוסיף ויתעלה, נזכה בקרוב ממש לקיום ההבטחה של "יפוצו מעיינותיך חוצה" וכתוצאה מזה "קאתי מר", מלכא משיחא. ■

הסדר שקבעו חז"ל בליל הסדר הוא שפותחים בגנות. מתחילים בעניין של חיסרון וגנות, "ארמי אובד אבי", ורק אחר כך ממשיכים עם הגאולה. אף אני רוצה לפתוח באותו אופן. פותחים בגנות.

"איזהו שוטה? המאבד מה שנותנים לו". שוטה הוא מי שמאבד מתנה שנותנים לו. נותנים לו מתנה נפלאה, וחס ושלום אין לו החכמה להשתמש במתנה ולנצל אותה והוא נותן לה ללכת לאיבוד.

כלפי מה הדברים אמורים? הלילה הזה של י"ט כסלו, זהו לילה שבו השמיים פתוחים. זהו לילה שבו הבטיח האדמו"ר הזקן שבו יתעוררו רבבות רבבות אלפי ישראל בתשובה. זהו לילה שבו יש לנו ההזדמנות להתעורר, כל אחד ואחד, בעניינים של קדושה, בהחלטות טובות על לימוד תורה, בהחלטות טובות על הידור בקיום מצווה, בהחלטות טובות בהוספת תורה וקדושה. הכוח ישנו בלילה הזה.

אנחנו ניגשים עכשיו לערב שהתוכן שלו הוא ניגונים חסידיים, ואני רוצה להקדים: מהו התוכן של ניגון חסידי? ניגון חסידי הוא קולמוס הנפש. ניגון חסידי זה הזדמנות לכל אחד ואחד מאיתנו לחשוב בזמן הניגון על הרגש של קדושה, על הרגש של התעוררות, על החלטה טובה. הניגון הוא זמן שבו יש לנו אפשרות לזעוק את זעקת הנפש. באופן כללי, בחברת אנשים קשה לזעוק, אבל תוך כדי הניגון, במילים של הניגון, בתווים של הניגון, הלב זועק את הרצון שלו לקרבת אלוקים.

הלב זועק את הרצון שלו לצאת מהמצב הלא רצוי שבו הוא נמצא ולהתקרב לקב"ה. הזמן הזה של הניגון הוא זמן יקר וקדוש. זהו זמן שבו כל אחד ואחד עם תווי הניגון מתייחד עם ההתוועדות שהוא חווה קודם, עם דברי המוסר שהוא למד קודם, עם נקודות ההתעוררות לקדושה. והוא חושב איך הוא מוריד את זה בפועל.

הזמן הזה שבו נהיה כולנו שותפים בניגון, זהו זמן שלנו להתאחד עם בורא עולם במחשבה שלנו, בקול הנגינה. קול הנפש שמתאחדת עם בורא עולם.

אני רוצה בהזדמנות הזו לשתף אתכם בחוויה שמיימית שחוויתי אני בעצמי לפני שנים, כשהייתי בחצרות של הרבי בשנת לימודי שם. הסיפור הזה ימחיש מה היא באמת החלטה וכיצד מורידים אותה אל הפועל. אני לא בא סתם לספר, אלא אני בא יחד עמכם לחוות מחדש את אותה חוויה.

זה היה כבר החודש השלישי אחרי תחילת השנה. בחודש הראשון בחור מגיע עם חיות גדולה, ניצול הזמן, למידה בשקידה והתמדה. עוברים כמה חודשים ומגיעה חולשה מסוימת. גם הריחוק מהבית קצת עושה את שלו. ויש רצון להתחזק. הסדר בהתוועדות אצל הרבי היה, בעת הניגונים שבין השיחות, שמגביהים את היד עם כוסית לחיים, והרבי מסתכל סביב ומהנהן בראשו – כך היינו יודעים שהוא פונה אלינו – ואומר "לחיים ולברכה".

בהתוועדות המדוברת, היה זה בשבת, החלטתי שאני רוצה לעשות שינוי; אני רוצה לשפר את השקידה וההתמדה, שאחזור להיות כמו בהתחלה, אני רוצה שוב ללמוד כמו שהרבי רוצה שאני אלמד, בהתמסרות לתורה. אבל אני רוצה נתינת כוח, אני מגביה את היד עם כוסית לומר "לחיים"

וכי ארון גברא הוא?

מה הייתה ההווה-אמינא של הגמרא בשאלה זו • מה היה המסר של התלמיד שראה את רבו אחרי עשרות שנים • ומדוע אדם מן היישוב בוחר לעצמו את השם 'זירן' • הנאום המלא של המרצה הנודע, הרב יוסף יצחק ג'ייקובסון, בעיצומו של מעמד 'ניגוני התעוררות בחצות' לבני הישיבות, בשעות הקטנות של הלילה שבין י"ח לי"ט כסלו, השנה, בבנייני האומה

ה

מגיד הירושלמי הנודע, ר' שלום שבדרון, נסע פעם לארצות הברית והגיע לבקר בניו יורק, מקום מגוריו. הוא התחיל לספר סיפור בניגון הירושלמי המפורסם. "פעם הגיע אלי בחור ישיבה לשיחה אישית, והוא התחיל לדבר ולבכות יחד: כבוד הרב, אני עצוב! אני מדוכא! שאלתי אותו: מדוע? והבחור ענה: אני עצוב בגלל שהקב"ה יצר אותי בתור בן אדם ולא בתור בהמה".

ר' שלום תמה על הבחור: מה אתה כל כך מקנא? מה האושר הגדול לזכות להיות בהמה? והבחור ענה לר' שלום: "מה השאלה בכלל? בהמה הרי לא צריכה לאכול עם כף, סכין ומזלג, ואני כן צריך. בהמה לא צריכה להיות מנומסת, לא צריכה להתלבש בכוקר, ולא צריכה להתפלל שחרית מנחה וערבית. אין לה לא סדר עיון ולא סדר בקיאות, והיא לא צריכה לבוא לשיעור ולא לחבורה. היא כל הזמן חופשית".

הבחור בוכה בדמעות שליש, וזועק: "ריבוננו של עולם, מדוע לא יצרת אותי בתור בהמה?". ר' שלום המשך ואמר: "עניתי לבחור ואמתי לו: בחור, בחור, אתה לא צריך לבכות, אתה באמת כבר בחזקת בהמה".

הסיפור הזה של ר' שלום הזכיר לי סיפור דומה, שקרה דווקא במחוזותינו. היה פעם ילד שגדל ברובע ברונקס בניו יורק, בבית של יהודים החרדים לדבר ה'. למרות הכול, לבסוף הוא נעשה שחקן ענק ברמה בינלאומית. שמו היה זירו מוסטל. אתם יודעים, המילה 'זירו' באנגלית, פירושה - אפס. כששמעתי את שמו, תמהתי לעצמי איזה אבא ואמא נותנים לילד שלהם את השם 'אפס' זירו.

חקרתי ודרשתי וגיליתי ששמו האמיתי לא היה 'זירו' אלא 'שמואל יואל'. כאמור, הוא גדל במשפחה דתית בניו יורק, והיה מישוהו במשפחה שלו, אני לא רוצה להזכיר מי זה היה, שהיה אומר לשמואל יואל הצעיר משפטים שכאלה: "שמואל יואל אתה אפס! תמיד היית, ותמיד תישאר אפס".

אחרי כמה שנים, שמואל יואל עזב את דרך התורה והמצווה, וממילא בחר לעצמו שם חדש, שם חילוני. מה השם שהוא בחר? 'זירו'. כששאלו אותו על מה ולמה הוא בחר לעצמו שם שכזה, אתם יודעים מה הוא ענה? הוא אמר: "רציתי לעשות נחת לאיש הזה מהמשפחה שלי שהבטיח לי שאני אהיה אפס. לכן בחרתי את השם 'זירו'".

כששמעתי את הסיפור הזה, הבנתי באמת את גודל הנס של הופעת החסידות. איזה פלא שדווקא בזמן השיא של הירידה בגלות, בשיא העוני והחושך, פתאום באיזו פינה נידחת באוקראינה, נעמד מורנו הבעל שם טוב הקדוש, ותלמידיו אחריו, והתחילו ללמד את עם ישראל מה זה יהודי באמת. יהודי הוא סולם שמוצב ארצה, אבל ליבו, נשמתו, רוחו ונפשו, מגיעים השמימה. מה הוא יהודי? יהודי הוא ממש חלק מהאין סוף ברוך הוא! כאשר הרבה אחרים צעקו: "אדם יסודו מעפר וסופו לעפר" - באה תנועת החסידות והדגישה שיהודי הוא חלק מהוטי ממלך א-ל חי וקיים.

ה'חידושי הרי"ם' זי"ע אמר פעם כך: אומרים בתפילה, "אתה בחרתנו מכל העמים, אהבת אותנו ורצית בנו, ורוממתנו מכל הלשונות". מה פירוש 'מכל הלשונות'? הפירוש הוא שאין לשון, אין שפה, אין בכלל מילים שיכולות להביע את עוצמת רוממות נשמתו של כל יהודי, שהיא חלק אלוקה ממעל ממש. הקב"ה רומם את עם ישראל, יותר מכל דיבור שאפשר להביע על ידו את העומק האינסופי הרוחני שיש בכל יהודי.

פעם בפולין, הייתה ישיבה בנשיאותו של אדמו"ר הרי"צ. פעם אחת ביקש הרבי מהמזכיר להכניס לחדרו את הבחורים הכי טובים בישיבה, כי הוא רוצה לומר בפניהם מאמר חסידות מיוחד. המשגיח הודיע באיזהו אופן לכל תלמידי הישיבה, וכולם אכן נכנסו לרבי הרי"צ. הרבי אמר את המאמר, ובסוף פנה למשגיח ואמר "הרי סיכמנו שתזמין את הבחורים הכי טובים והכי מעולים שיש בישיבה".

המשגיח, ששמו היה ר' יחזקאל פייגין הי"ד, ענה לרבי: "רבי, כולם אהובים". אז הרבי אמר: "נכון, כולם אהובים. אבל כולם ברורים?". ור' יחזקאל ענה: "רבי, את זה אני לא יודע, אבל כולם גיבורים". והרבי שב ושאל: "נכון, כולם גיבורים. אבל

קדושים?". ור' יחזקאל שוב ענה: "אני לא יודע, אבל אני כן יודע שכולם עושים באימה ובריאה רצון קונם". והרבי הודה לו על המשפט הזה. האם אני יודע שבאמת כולם ברורים ומזוכים? האם אני יודע שכולם קדושים? לא. אבל בכל זאת, כל אחד אהוב, כל אחד גיבור. כל אחד באופן כזה או אחר שבו הוא משתדל לעבוד את קונו.

שמעתי סיפור לא מזמן על יהודי שפגש בחתונה את מי שהיה מורה שלו בחיידר כשהוא היה בכיתה ג'. היהודי פנה למלמד: "שלום עליכם". "עליכם שלום" ענה המלמד. "אתה זוכר אותי? אני הייתי תלמיד שלך בכיתה ג'", אמר היהודי. "אני לא זוכר אותך, מה השם?". "ואחרי שהוא אמר לו את השם, המורה נזכר: "אה, כן! מה אתה עושה היום תלמידי?". היהודי ענה: "גם אני כיום מורה בכיתה ג'". "באמת? בדיוק כמוני? איך זה קרה?". אז היהודי אמר, "זה קרה בגללך! היה משהו שראיתי אצלך, וחשבתי לעצמי שאני רוצה ללכת בעקבותיך".

המורה היה מופתע ושאל: "מה עשיתי? מה קרה?". היהודי התחיל לספר: "יום אחד, קינאתי בחברי, בשעון היד שהיה לו. להורים שלי לא היה כסף לקנות שעון כזה, ואני מאוד רציתי. לכן, באמצע היום, בזמן ההפסקה, גנבתי מהחבר את השעון. מה לעשות, עשיתי שטות גדולה. אחרי ההפסקה, החבר גילה שהשעון איננו והוא סיפר למורה. המורה ביקש מכולם, שהילד שלקח את השעון יחזיר אותו. כמוכן, לא רציתי להתבייש, אז שתקתי ולא הודיתי. המורה אמר שאין ברירה, וכל הכיתה צריכה לעמוד בשורה, ולרוקן את הכיסים, כדי להחזיר את השעון. אלא שהמורה הוסיף: 'אני מבקש שכולם יעמדו בשורה בעיניים סגורות, כדי שלא לבייש את החבר שלקח. שאף אחד לא יראה אצל מי היה השעון. באמת, כולנו עמדנו בשורה, סגרנו את העיניים ורוקנו את הכיסים. השעון נפל, המורה לקח את השעון, החזיר אותו לבעלים, וכך נגמר הסיפור".

היהודי המשך לספר בהתרגשות: "המורה הציל אותי באותו יום מבושות נוראות! לא רק זה, אני חשבתי שאחר כך הרביה שלי ייקח אותי לחדר צדדי, וייתן לי מוסר כמו שצריך. אבל במקום זה מה קרה? המורה כאילו שכח מכל הסיפור! אף פעם לא אמרת לי כלום על הדבר המגונה שעשיתי. באותו יום הצלת את הכבוד ואת הערך העצמי שלי, ובגלל זה החלטתי שאם מחנך עושה כל כך טוב בשביל התלמידים שלו, אז אני רוצה ללכת בעקבותיו".

המורה אמר בהתפעלות: "איזה יופי, וואו. כמה נחמד ומתוק הסיפור שלך! אבל היהודי- התלמיד היה חייב לשאול: "האם כבוד הרב לא זוכר את הסיפור? בוודאי סיפור כל כך דרמטי חייבים לזכור. אתה הרי יודע שאני הייתי הגנב. כשרוקנתי את הכיס שלי, בוודאי ראית את השעון נופל מגני. כבוד הרב לא זוכר? איך ייתכן שלא אמרת לי על כך מילה וחצי מילה?". והמורה ענה: "אני באמת לא זוכר". והיהודי לא ויתר: "איך ייתכן שהרב לא זוכר סיפור כזה?". והמורה השיב בפשטות: "גם אני עצמתי את העיניים שלי באותו זמן".

נכדו של הבעל שם טוב, הדגל מחנה אפרים, מפרש את הגילוי הראשון של משה רבנו כשהוא עומד בסנה, בתור סיפור שקיים בחיים של כל יהודי ויהודי. תקשיבו טוב רבותי, ותפתחו את הלבבות. לפעמים בחור עומד בתפילה, או לומד סוגיה בגמרא, בראשונים ובאחרונים. "וַיְרָא וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בְּעַר פְּאֵשׁ וְהַסֵּנֶה אֵינָנוּ אֶפְלִי". הוא משתדל להבעיר אש בעצמותיו, אש של חיות בתורה, אש של חיות בתפילה, במצוות או בעבודת ה'. אבל הסנה איננו אוכל, האש לא אווזת בו. הקוצים נשארים בסנה כמו שהם, והאש לא נגעה ולא פגעה.

הבחור שואל את עצמו: "מה עשיתי רע כל כך, שהאש לא נדבקת בי? הרי אני מתייגע ומשתדל, לומד ב'שטייגן', אבל בכל זאת 'הסנה איננו אוכל' והאש לא חודרת בעצמותי. מדוע לא יבער הסנה?". הבחור רוצה להתייבש ולהיכנס לדיכאון. הוא רוצה להסתכל במראה ולומר "אני באמת בהמה גסה. אני באמת

בעל ההפלאה הודה: "אני לא יודע" ור' זושא השיב כנגדו: "אני לומד, שהכוונה היא שיש יהודי כזה שהוא בבחינת ארון. מה הכוונה? בארון יש לפעמים המון ספרי קודש. יש יהודי, שבמוח שלו יש בבלי וירושלמי, ראשונים ואחרונים, פוסקים וספרי הלכה - יש הכל. יש בחור שהוא ברוך ה' בעל כישרון: מצליח בלימוד, יודע טוב את הסוגיות; יודע בבא קמא; יודע זבחים; יודע מנחות; יודע 'כל הראוי לבילה'; יודע 'תקפו כהן'; יודע 'תגרי לוד'; ואולי אפילו יודע את הגרי"ז על ההידור של חנוכה. הוא יודע את ר' חיים ואפילו ר' שמואל או ה'מנחת חינוך' על 'תשביתו'. הכול הוא יודע. אבל מה? הוא בסך הכל ארון. ארון שיש בתוכו המון ספרים. רב הונא מחדש שגם יהודי שהוא ארון, הוא ותשעה מצטרפים.

"רב נחמן מקשה: 'ארון גברא הוא?' האם הארון נעשה גברא? הרי הבן אדם הזה הוא כמו ארון! בתוך הארון מונחים הרבה ספרים, אבל זה לא אומר שהוא גברא. אין כאן יהודי חי! אין לו בעירה. התורה לא שינתה אותו ולא הפכה אותו - וכי ארון גברא הוא? הכוונה, האם זה שהוא ארון הפך אותו לכן אדם?."

בעל ההפלאה התפעם ושאל את ר' זושא: "אז איפה לומדים להפוך את הארון, להיות גברא של תורה? איך עושים שהתורה תשנה ותהפוך אותו לגברא?!" ר' זושא ענה לו: "בשביל זה, אתה צריך להיות אצל המגיד ממזריטש". ר' פנחס אכן נשאר אצל המגיד, ונעשה לאחד מגדולי תלמידיו.

יש בחור שהוא ברוך ה' בעל כישרון: מצליח בלימוד, יודע טוב את הסוגיות; יודע בבא קמא; יודע זבחים; יודע מנחות; יודע 'כל הראוי לבילה'; יודע 'תקפו כהן'; יודע 'תגרי לוד'; ואולי אפילו יודע את הגרי"ז על ההידור של חנוכה. הוא יודע את ר' חיים ואפילו ר' שמואל או ה'מנחת חינוך' על 'תשביתו'. הכול הוא יודע. אבל מה? הוא בסך הכל ארון

הגאון הגדול ר' עקיבא איגר שאל פעם את נכדו, ר' לייבלה איגר, שהפך להיות חסיד קוצק: "לייבלה, מה מצאת אצל האדמו"ר מקוצק?!" ר' לייבלה ענה: "סבא היקר, בקוצק מצאתי תשובה לשאלה שלך בדרוש וחיודוש, על הגמרא בראש השנה דף כ"ט עמוד א'". ר' עקיבא שאל: "על איזו שאלה אתה מדבר ואיזו תשובה מצאת?!"

אמר ר' לייבלה איגר לסבא שלו, שזאת שאלה על גזירה דרבה. כולם מכירים את גזירה דרבה, שלא תוקעים בשופר בראש השנה שחל להיות בשבת. הסיבה לגזירה היא, שמא אדם יעביר את השופר ארבע אמות ברשות הרבים. ר' עקיבא איגר שואל שאלה עצומה: יש שיטה של בן עזאי במסכת שבת, ש'מהלך כעומד דמי'. כלומר, אדם שהולך נחשב כאילו הוא עוצר בכל שלב של ההליכה. על כך שואל תוס' במסכת שבת דף ה', שאם מהלך כעומד דמי, איך יכול להיות שהוא עובר ארבע אמות ברשות הרבים, הרי הוא עומד כל פעם בפחות מד' אמות? ותוס' עונה שהוא יכול לעבור ד' אמות כאשר הוא קופץ. רק אם הוא קופץ ארבע אמות, אז הוא עובר, ואם לא, אז הוא כעומד ופסור. על התוספות שואל ר' עקיבא איגר: אם כך, אם כשהוא מעביר את השופר ארבע אמות בראש השנה שחל להיות בשבת, הוא לא עובר איסור מהתורה אלא אם כן קפץ, יש קושיה גדולה. הרי קפיצה היא לא מצויה, ומילתא דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן. אם כן, למה לפי בן עזאי גזרו חכמים שלא לתקוע בראש השנה שחל להיות בשבת? אמר ר' לייבלה איגר לסבא שלו: "בקוצק מצאתי תשובה לשאלה זו. בקוצק למדתי שזה לא מילתא דלא שכיחא לקפוץ ארבע אמות כדי ללכת לקיים מצווה."

זאת החיות הגדולה שתורת החסידות הכניסה לחיי היהודי וליהדות. הכוח להבין את האינסוף שיש כל יהודי, ושארון יכול להפוך להיות גברא. להתמלא חיות פנימית ביהדות, בעבודת ה' ובהתלהבות בלימוד תורה, חיות במצוות, עד כדי כך שזה לא 'מילתא דלא שכיחא' לקפוץ כדי לקיים מצווה. ■

שור וחמור יחדיו! על המחשבות האלה, הקב"ה אומר למשה רבינו, רבן של ישראל: "ש"ל נְעֻלְיךָ מַעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמְקוֹם אֲשֶׁר אָתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמָּת קֹדֶשׁ הוּא."

אתה צריך לזכור שהקדושה לא נמצאת ממך והלאה. הקדושה לא נמצאת במקום אחר! היא אצלך! "המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא". בתוך החיים שלך, ביום-יום. בתוך המצב שלך כמו שהוא היום, בתוך הלב שלך היום, עם כל המבוכות ועם כל האתגרים. עם העלויות ועם הירידות, עם מצבי הרוח ועם התסבוכים. עם האתגרים ועם הרגעים הקשים. עם הרגעים של הנפילה, ואפילו, חס ושלום, עם הרגעים של הייאוש. בשום מצב, אל תחשוב שהקדושה האלוקית אבדה ממך. הטעות הכי טרגית שיהודי עושה זאת הנקודה שבה הוא מפסיק לזכור ש"המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא". הקב"ה נמצא בתוכך, בתוך המחשבות וההרגשות שלך.

אפילו אם יש עניינים בלתי רצויים, אל תחשוב אפילו לרגע שה'אני' שלך מלוכלך ומזוהם. שה'אני' שלך טמא ובהמי. תזכור תמיד, ש"המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא". גם

ברגע הזה ובמצב הזה, אתה יכול להתרברב במציאות האמיתית שלך, שהיא העובדה שאתה חלק אלוקה ממעל. לא צריך להתחשש למציאות הנוכחית, אלא להבין שיש בתוכך נקודת 'אני' פנימית ועצמית, שבלתי ניתנת לשינוי. נקודה שהיא תמיד מחוברת לה', בשיא הטהרה, הדבקות והקדושה.

מוריי ורבותיי, בחורים יקרים! תשמעו סיפור על בעל ספר 'ההפלאה', ר' פנחס

הלוי הורוויץ, שהיה הרב של פרנקפורט. כשהוא הגיע בפעם הראשונה למגיד הגדול ממזריטש, תלמידו של הבעל שם טוב, הוא לא התרשם כל כך ורצה לעזוב את המקום. המגיד ממזריטש אמר לו: "לפני שאתה עוזב, אני מבקש ממך להיכנס לבית המדרש. יושב שם על התנור יהודי עם טלית ותפילין, ומסתמא לומד גמרא. תדבר איתו קצת בלימוד, לפני שאתה עוזב."

מחמת כבודו של הרב המגיד, בעל ההפלאה קיים את דבריו, נכנס לבית המדרש, ובאמת ראה על התנור יהודי עטור בטלית ותפילין. הוא התקרב אליו ואמר: "הרבי שלך ביקש ממני לדבר איתך בלימוד". אותו יהודי היה ר' זושא מאניפולי. ר' זושא אמר: "אני חושב שטעית. אני איש פשוט, ואין הרבה מה לדבר איתי. תסתכל, אני לומד כעת מסכת ברכות. אני לומד מסכתות פשוטות. אני לא גאון, בעל פלפול. כבוד הרב! אין לך מה לדבר איתי בלימוד". בעל ההפלאה לא ויתר: "הרבי שלך נתן סימנים, כדי שאני אלך לדבר דווקא איתך בלימוד. מה כבודו לומד?!"

אומר ר' זושא "אני אוהז בסוגיא במסכת ברכות, בדף מז ע"ב". ור' פנחס ממשיך לשאול: "נו, ומה למדת עכשיו?!" ר' זושא אמר: "למדתי כך: 'אמר ר' הונא: תשעה ארון - מצטרפים'. כלומר, תשעה יהודים ביחד עם ארון, מצטרפים למניין. 'אמר לו ר' נחמן, וארון גברא הוא?'. כלומר, האם הארון הוא בן אדם? והגמרא עונה שבאמת ר' הונא לא התכוון לכך שארון הוא אדם, אלא הוא התכוון שתשעה שעומדים כך שהם נראים כמו עשרה, מצטרפים. יש אומרים מכנפי (מכונסים), ויש אומרים מברדי (מפוזרים)".

שאל ר' זושא את בעל ה'הפלאה', שהוא אחד מגאוני הדור: "אני לא מבין את הגמרא הזאת. מה היה הסלקא דעתך של רב הונא: תשעה ארון מצטרפים? גם בלי רב נחמן, כל אחד היה שואל. זאת הרי שאלה פשוטה: ממה ארון מצטרף למניין? מה היתה בכלל ההוה-אמינא של רב הונא?!"

"תראה, יש לנו פה מלגה נחמדה של מאתיים וחמישים שקלים למי שמצליח במבחן. אבל ברור שזה לא מה שמביא אותי מבני ברק לירושלים, וזה לא מה שמביא בחור ישיבה כמוני ללמוד דברי חסידות"

ישי מסיים ויורד מהבימה. הוא ממחר, הוא הגיע רק לשיר קצרות ויש לפניו עוד מחויבויות. למרות הקושי, הוא עשה מאמץ להגיע כדי לשיר את מספר השירים הללו. למי שאינו מכיר, ישי הוא חניך ישיבות שעשה מסלול ארוך בחייו, דרך הנח"ל החרדי, אל לב המוזיקה הישראלית, אבל עד היום הוא שב וקובע עיתים לתורה עם חברותא משלו בכלל באזור מרכז העיר בירושלים.

כבר שעה או שעתיים לאחר חצות, הלילה הירושלמי המקפא כבר עוטף בעלטה כבדה את הרחובות. האולמות כולם מתרוקנים אבל באולם המרכזי של בנייני האומה, קהל בני הישיבות מרקד בהתלהבות כמו אין יום ואין לילה, אין שינה ואין תרדמה. אני עושה את דרכי החוצה ופוגש את מנחם מנדל, ידידי מקרית מלאכי, ואני מספר לו על יוסי שפגשתי בתחילת הערב.

במקום לחייך לשמע הסיפור הוא מתרץ: "הלא זה בדיוק מה שהיה נוהג לומר האדמו"ר הרשב"ב, "דער עיקר פון יפוצו מעיינותיך חוצה האט זיך אנגעהייבען נאך פטרבורג", הרעיון של הפצת מעיינות החסידות התחזק לאחר המאסר ויציאתו של הרבי ממנו". זה אתחלתא דגאולה, הוא אומר לי. שוב אני שומע את המשפט הזה, נראה שזה תלוי באוויר פה. רק צריך לקטוף אותו ולקחת אותו עמך. ■

החרדי, מי שלא היה חסיד סבר בעבר שחסידות זה עניין לחסידים בלבד. כעת מתגלה שחב"ד ותורתה, חב"ד וניגוניה, חב"ד ודרכה אינם רק עניין לחב"דניקים אלא לציבור כולו. זה קרה לחסידות בכלל, זה קרה לברסלב, עכשיו זה קורה לחב"ד". על הבמה ניצב אברמליה פריד. לאחר שסיים לשיר את אחד השירים בקול הקטיפה שלו, הוא לא שוכח להזכיר לנו שמדובר בפארבריינגען, ומרים כוסית וודקה ל'לחיים' לכבוד יום הגאולה, והציבור מצטרף. "מה שמיוחד במשקה הוודקה", הוא אומר, "זה שהוא לעולם לא קופא, גם לא בקרח".

הוא שב לשיר ודומה שהשיר והמוזיקה לא יסתיימו לעולם. כאשר שוב פורצת פנימה, די בהפתעה, דמותו של ישי ריבו שציציות לבנות ארוכות משתלשלות על בגדיו, הוא פוצח בניגון סוער של "שייבנה בית המקדש" והקהל שכבר היה על רגליו מתרומם עוד טפח מעל פני האדמה. האולם כולו רוקד עמו ועם שאר הזמרים שעל הבמה. לסיום, הוא שר יחד עם יונתן רזאל והפסנתר שלו את השיר המזוהה עמו, שבו גם בא לידי ביטוי המיטב שבקול הלירי שלו. "נפשי, נפשי חמדה, חמדה בצל ידיך, אוי לדעת, אוי לדעת, כל רז סודך". הקהל לא יודע את נפשו בשירה. עד שאמר: מי שלא שמע את רזאל והפסנתר שלו מבצע יחד עם ישי את הניגון הזה, לא שמע חמדה מימיו.

נפלה ומסך הברזל נפל ועוד הרבה דברים ומחיצות וגדרות נפלו, גם המחיצה הזו נפלה. כולנו יהודים, עובדי השם, לומדי תורה, מי בכך ומי בכך, אין מחיצות יותר. זה מה שאתה רואה פה. לא תכניס יותר אנשים בין גדרות. כולנו לומדים אחד מהשני". ואהרן מחייך חיוך צנוע כדרכו והולך לשיר.

כך נראית הגאולה

גם אני חוזר לקהל ששב לעמוד על הרגליים ומצטרף לריקודים ולשירה שעל הבמה. כאן המופע והקהל אחד. לעתים הקהל שר והבמה שותקת, ולפעמים הבמה מלווה את הקהל, ממש לא להפך.

אברך אחד, שמו יוחנן, יושב עייף ומותש. הוא מספר לי על השעות הרבות שעשה כאן במתחם, בהן הלך מתחנה לתחנה. כעת הוא מצטרף לריקוד תוך כדי ישיבה. לא שאלתי מהיכן הוא. אחרי שעה-שעתיים פה אתה כבר חדל מלקטלג.

"זו חוויה להיות פה", הוא מספר, "והאמת היא שלדעתי ייתכן והרוב מגיע למופע ולשיר בלי הרבה מחשבה. אבל יש משהו שכל אחד מרגיש כאן לדעתי. מה שהציבור מרגיש פה זו השתנות, אבל זו לא רק השתנות מצד הציבור. מה שלפחות אני מרגיש זו גם השתנות של חב"ד. אחרי שנים שחב"ד עשתה שליחות בקרב ציבור חילוני או מסורתי וכדומה, יש פה מעשה של שליחות לציבור החרדי ובני הישיבות. ומה שאנו רואים פה זה שהציבור זקוק גם לזה.

"מה שאני הבנתי פה", הוא ממשיך ומסביר, "זה שהיו ציבורים שסברו שחב"ד זה עניין לחב"דניקים בלבד. כשם שבכלל בציבור

שבוע החסידות שננעל בשבוע שחלף בבנייני האומה שבר את כל השיאים שלהם הורגלנו עד כה • יותר משישים אלף איש מכל גווי הקשת פקדו את המקום ונסחפו לתוך אווירה של קדושה מיוחדת במינה • סיור מצולם בין התחנות השונות מספק את העוצמה בתמונות ומלל צילומים: חיים טויטו

ש משהו מעט מתעתע בסיקור של אירוע כה גדול ורחב, אדם מן השורה שמזדמן לשבוע החסידות שהתקיים בבנייני האומה, מגיע לרוב עבור אירוע מסוים וספציפי מתוך עשרות האירועים שנערכים במקום.

גבאי בית הכנסת ימהר להיכנס אל יריד הספרים הגדול. הבחור הצעיר שמגיע מצויד בחוברת לימוד של ארגון 'לב לדעת' ישים פעמיו אל עבר אולם התצוגות על מנת להשתתף במבחן על החומר שלמד בחוברת. הישיש החב"די יחפש לו מקום בין המוני המתוועדים שמאזינים למשפיע הרב זלמן שיחי גופין. וקבוצה גדולה נוספת תעמוד בראש התור בכניסה למופע 'צמאה'.

כל אחד מגיע אל האירוע שליבו חפץ בו ואינו מודע למה שמתחולל בקרבת מקום. אדם מן השורה שמתתף בשבוע החסידות, לא יצליח לאמוד את גודל המאורע שמתרחש בבנייני הרחב.

בשורות הבאות נעשה ניסיון לספר את הסיפור כולו. באמצעות תיעוד מקיף של תמונות נבחרות מכל מאורע שהתרחש בבניין, לצד סיפורים וחוויות אישיות של המשתתפים, נמחיש ולו במעט את התמונה הגדולה של האירוע הזה, אירוע שמתרחש פעם בשנה ורק הולך ומשתבח משנה לשנה.

אם תמונה אחת שווה לאלף מילים – כמה עשרות תמונות משתוות לכמה עשרות אלפי מילים.

צובאים על הפתח בכניסה לאולם המבחנים

שושלת האור

לובי הכניסה של האולם הרחב, ניצב לו בצד שלט המשתרע על כמה מטרים נכבדים ובו משורטט בצורה נפלאה וברורה, עץ שורשים של שושלת החסידות. מהאב המייסד והגזע, אור שבעת הימים הבעל שם-טוב זי"ע, ועד להתפשטות החסידות לענפים רבים במשך הדורות. באמצע מודגש הענף של חסידות חב"ד ומייסדה אדמו"ר הזקן שמסר את נפשו עבור תורת החסידות, ומי שלשמו התכנסו כאן כולם.

אין אדם שהשלט הזה חמק מעיניו. כל מי שעבר בכניסה, נעצר לרגע לידו ובחן אותו בקפידה. כששלט כה גדול ניצב באירוע כה ענק, אי אפשר שלא לומר שנדמה כי תשובת המשיח לשאלת הבעל שם-טוב 'אימתי קאתי מר?' מתמשת כעת מול העיניים. כאן מתממש הציווי של 'פוצו מעיינותיך חוצה' במובן הפשוט של המילה. שבוע החסידות הפך עם השנים למרכז הפצה חסידית בקנה מידה הכי גדול שנעשה בשנים האחרונות. קודם לכן, אירוע בסדר גודל כזה היה בגדר חלום ופנטזיה.

אם היינו נדרשים היום לשרטט מחדש את עץ שושלת החסידות, הענפים היו מתרחבים ומתרחבים לכל המגורים והעדות ואולי היינו צריכים לשרטט כמה עצים. היום, ניתן לומר כמעט בוודאות, אין בית בישראל שאור החסידות לא נגע בו.

שבוע יריד החסידות נערך השנה בפעם העשירית ברציפות! נשור שלם של זינוק ועליית מדרגה בהפצת אור החסידות לעולם כולו.

אירועי י"ט כסלו בבנייני האומה בסיוע עיריית ירושלים וראש העיר מר משה ליאון

אין אנו מספיקים להודות

השנה הושם דגש מיוחד על תפילת 'נשמת כל חי'. כל אחד ממשתתפי המופעים קיבל במתנה את הספר החדש 'מעמקי נשמת', ובו הסברים עמוקים ונפלאים על פי תורת החסידות לתפילת נשמת כל חי.

המארגנים הסבירו כי הבחירה בהתמקדות בתפילת נשמת כל חי נבעה בעקבות ההתעוררות הגדולה סביב תפילה זו. התפילה נעשתה לדבר נפוץ בקרב הציבור וניתן למצוא מיזמים רבים בנושא, כמו אמירת 'נשמת' בכותל בחצות הלילה וכדומה. משום כך הוחלט לנצל את אותה התעוררות ולהביא לציבור הרחב את ביאורי החסידות על תפילה זו, על מנת להעניק רובד נוסף לעניין. בהמשך לכך, העמידו המארגנים תערוכה שובת לב. בשיתוף פעולה מיוחד שנעשה עם המחלקה לתקשורת חזותית של מכללת אמונה, הוצגו בפני הקהל יצירות מרהיבות שנעשו ביד יוצרי המכללה, שמעניקות פרשנות מיוחדת לתפילת נשמת כל חי.

חלק מהיצירות יצרו פרשנות בתפילה באמצעות עיצוב טיפוגרפי מעניין, כשחלק אחר מהיוצרים נתן את פרשנותו באמצעות ציור מכחול קסום.

עשרות אלפי ספרי 'מעמקי נשמת' חולקו חינם להמוני משתתפי המופעים

מי שחיפש אותנטיות חסידית, התוועדות חב"דית כפי שנערכת בבית כנסת חב"די מצוי, מצא גם הוא את מקומו. באולם הסמוך נערכה התוועדות בשעות הערב של ליל י"ט כסלו עם המשפיע החסידי הגה"ח רבי זלמן גופין שליט"א. ההתוועדות נערכה ללא כל כלים ססגוניים. לצד שולחנות ערוכים הצטופפו להם מאות אנשים מכל הסוגים והאיזנו בשקיקה לדברי הרב גופין הקולחים.

הרב גופין מסביר לקהל הרחב את החידוש שחוללה תורת החסידות בעולם. בטוב טעם הוא מבהיר כיצד חסידות מעניקה לאדם הסתכלות חדשה במשמעות של להיות יהודי ומה הן באמת תורה ומצוות. "כשארם לומד תניא בצורה טובה, עם הזמן הוא יתחיל להסתכל בצורה שונה על העולם, במשך הזמן הוא גם יוכל לבחון את עצמו ולראות מה חסידות נתנה לו".

מבט קצר על המשתתפים מגלה כי מאות יהודים הגיעו במיוחד רק בשביל ההתוועדות, להרוות את נפשם הצמאה ולקבל יחד החלטות טובות בלימוד ודרכי החסידות לקראת השנה הבאה. מקורבים וחסידים, ליטאים וספרדים, כולם נקבצו ובאו. יחד הם אומרים לחיים, מאחלים "גוט יום טוב" איש לרעהו ומנגנים ניגון שמעורר את הלב לתשובה.

אחד מבאי ההתוועדות מאזין בקשב רב לדברי הרב גופין. הוא מספר כי לאחרונה החל להשתתף בשיעורי חסידות ואף ללמוד באופן עצמאי, והוא מתאמץ מאוד להבין את הדברים בצורה נכונה. "זה לא דבר קל עבור מי שלא גדל והתחנך על כך, אבל אותי מושגי החסידות לא מרתיעים. זה דווקא מעורר בי רצון להתאמץ ולהבין יותר. לימוד החסידות נטע בי את ההבנה שכדי להבין דברים מופשטים צריך להתרומם מעט".

בשעה מאוחרת, לאחר שהרב גופין סיים להתוועד, התיישב על מקומו הרב יחזקאל סופר והתוועדות נמשכה עד עלות השחר.

במהלך שבוע החסידות הורמו קרוב

לארבעת אלפים כסיות לחיים בידי המשפיעים והמתוועדים

ומלאה הארץ התוועדויות

אחת מההתוועדויות הרבות שהתקיימו בבנייני האומה

ביריד הספרים נמכרו למעלה מ-300,000 ספרי חסידות

המעיינות יוצאים החוצה

כמה עגלות בספרי 'המשכים' עבור אוצר הספרים של ישיבה חסידית נודעת. תוך כדי הקניה הוא אומר לנו שהוא מקפיד לבוא מדי שנה בשביל למלא את אוצר הספרים בספרי חסידות.

לא רק בחורים ואברכים מבוגרים באים לרכוש ביריד. שיטוט קצר בין מחלקות הספרים מלמד שגם הילדים נמנים עם רוכשי הספרים. חלקם באו באופן עצמאי וחלקם הצטרפו לקנייה של אבא. עצרנו ליד ילד בן 12 העונה לשם ניר פורת, וביקשנו לשמוע ממנו מעט על החוויה האישית שלו מכל מה שמתרחש כאן בבנייני האומה בירושלים.

מסתבר שניר מגיע שש שנים ברציפות לשבוע החסידות, כשהוא לא מפספס גם את מופע 'צמאה' שנערך בסמוך. "שבוע החסידות בשבילי" משתף ניר "הוא אירוע מאוד משמעותי שאני מחכה לו בצפייה דרוכה. כאן אני רוכש ספרים שמתאימים לילדים בגיל שלי ואני גם רוקד ושמח עם אמנים שאני אוהב. ככה אני מכיר יותר את דמותו של אדמו"ר הזקן".

ניר מספר לנו כי לפני שנתיים הוא היה בעיר פטרבורג שברוסיה, והוא הלך עם אבא שלו לבית הסוהר בו אדמו"ר הזקן ישב. הוא ראה כמו עיניו את התנאים הקשים בהם היה אדמו"ר הזקן נתון, וכיצד היה בלתי אפשרי לברוח מבית הסוהר. היו שם גדרות ענקיות ונקודות שמירה בכל מקום, ומלבדם נהר ענק שבלתי ניתן למעבר. אחרי כל זה הוא מספר כי שמח עוד יותר מכך שאדמו"ר הזקן הצליח לצאת בנס ממקום קשה כזה.

נראה שבינות לרוכשי הספרים מתגלגלים סיפורים רבים על אנשים שנחשפו לתורת החסידות, אבל עומס האירועים והמוני האנשים לא מאפשרים להתכופף ולהרים כל סיפור וסיפור.

ריד הספרים הגדול כבר הפך לשם דבר. המראה המלהיב הזה, בו אלפי אנשים מעמיסים עגלות מלאות בספרי חסידות, הפך לדבר שבשגרה. עם זאת, המפגש במחזה הזה בכל שנה מחדש רק מעצים ומעורר יותר את ההתפעלות.

בין ערמות הספרים אנחנו פוגשים את הרב מנחם ברוד, מי שהוציא תחת ידו כמה ספרי חסידות בשפה ברורה וקולחת שהפכו לספרים רבי מכר. הרב ברוד מתהלך בין ההמונים ומכוון ומתאים לרוכשים בדברי טעם ורקע את הספר עבורם.

בין לבין הוא אומר לנו, כי יש התעוררות בלתי רגילה. היריד פורש בפני הקהל מגוון עצום מכל ענפי החסידות. "מעניין לשים לב באילו ספרים אנשים מתעניינים, כאשר אתה רואה לנגד העיניים אנשים שמחפשים דווקא את ספרי החסידות העמוקים יותר, כדי להבין ולהתחבר יותר. גם מי שהוא חסיד חב"ד, שלומד חסידות מדי יום ביומו, עשוי להתקנא באותם אנשים".

אך סיימנו לשמוע על אותה התעוררות, והנה פגשנו בחור שהתרוצץ בין המחלקות. מתברר שהוא כבר זמן רב מחפש לקנות את סדרת הספרים 'ללמוד איך להתפלל' של המשפיע ר' זלמן גופין. השגרה היום יומית מעט מקשה עליו והוא לא רוצה שהתפילה שלו תהפוך למילים נטולות חיות שנאמרות מתוך הרגל. הוא מחפש אפוא את סדרת הספרים הזאת, על מנת להאיר ולהחיות את היום יום.

היריד מהווה גם הזדמנות גדולה עבור האחראים על 'אוצר הספרים' למיניהם. כעת הם יכולים למלא ארונות שלמים במחירים נוחים ומשתלמים. על יד מחלקת ספרי 'המשכים' של אדמו"רי חב"ד נתקלנו באחד מאותם אחראים שהגיע מצויד ברשימה מסודרת ומפורטת של ספרים להם הישיבה זקוקה. הבחור מילא

אכלת ושבעת וברכת

אין דבר באירועים הללו שלא בא בחשבון. במרכז הבניין נפתחו לרווחת המשתתפים שולחנות עגולים, כך שכל אחד מהבאים יוכל לחמם את ליבו במרק מהביל או בשאר מיני מזונות ואף לקיים את מנהג החסידים באכילת 'שווארצע קאשע' (דייסת כוסמת שחורה) שנהגו לאכול בהתועדויות י"ט כסלו.

גם כאן, כמו האירוע כולו, המקום הפך להתועדות חסידית אחת גדולה. מול השולחנות ניצב מסך גדול ממדים ששדר ללא הפסקה התועדויות מטובי המשפיעים שנערכו באולמות הסמוכים.

התיישבנו באחד השולחנות לצדו של אברך שבא מרכסים והוא סיפר שהוא לומד חסידות כבר כמה שנים. "החסידות", הוא אומר, "שינתה לי את החיים ואני לא מתכוון במובן הגדול של המילה, אלא דווקא אל אותם דברים קטנים שאנחנו נתקלים בהם מדי יום, הם אלו שהשתנו. עד שגיליתי את אור החסידות הייתי לומד מוסר, בלימוד הזה כל הזמן הוכחתי וייסרתי את עצמי על איך שאני מתנהג ומתנהל בעבודת ה' האישית שלי. כשטעמתי קצת מאור החסידות הבנתי שאני נורמלי, אני כמו כולם. הרי כולנו מתמודדים עם מחשבות זרות בתפילה ולכולנו יש רצונות רבים. כשלמדתי חסידות הבנתי שזו בעצם התמודדות שלנו פה בעולם, על זה אנחנו עובדים ועמלים מדי יום, להתרומם מעט מעל אותם דברים ולעסוק במה שבאמת חשוב".

מהמסך הגדול נשמע קולו של הזמר ר' שולי רנד כשהוא מסביר לקהל שהתכנס למופע 'צמאה' שזו לא עוד הופעה. "מי שהגיע למופע צמאה, נעשה לאיש ושותף דרכו מתמשח החזון של הפצת המעיינות חוצה".

את סוד קסמם של מופעי 'צמאה' רבים וטובים ניסו לפצח. נראה שאין נוסחה והסבר להתעוררות העצומה שהמופע יוצר אצל הקהל. זו לא רק המוסיקה שגורמת לאלפי האנשים לרקוד ולקפץ במשך שעות, מתרחש כאן משהו מעולם אחר.

האמנים והנגנים שאמונים על המופע, עוברים ממופע אחד למשנהו כמעט ללא מרווח נשימה. זהו המופע היחיד בעולם שבו המנצח על המופע כולו, לא מנצח רק על התזמורת אלא גם על הקהל. לאורך כל המופע, המנצח נאור כרמי מלהטט בידי מהקהל לתזמורת. לרגע הוא משתיק את קול התזמורת בידי האחת וביד השנייה הוא מלהיב ומעודד את שירת הקהל.

זהו מופע שכולו רצוא ושוב. ברגע אחד נשמת האדם מתעוררת בעזו וגורמת לו לקפוץ בכל הכוח מבלי להתעייף, וברגע הבא הוא מתיישב לניגון דבקות וגעגועים. אחד האנשים בקהל מספר לנו כי זו כבר השנה השלישית ברציפות שהוא מגיע במיוחד מהעיר מעלות שבצפון אל המופע. לאורך כל המופע הוא עמד ורקד ולרגע לא גילה סימני עייפות כלשהם.

בין שיר לשיר, האמנים מתבלים את המופע בדברי חסידות קצרים ומעוררים.

ביציאה מהמופע פגשנו את שדרן הרדיו ואיש המוזיקה החסידית, ר' יוסי גיל. שאלנו אותו מה התחושות שלו מהמופע. ר' יוסי אומר לנו שלעניות דעתו גם הבעל שם-טוב ואדמו"ר הזקן היו משתאים לנוכח מה שקרה כאן.

"מי היה מאמין שיגיע יום בו יבואו אנשים שאינם מננים על הקהל החסידי ולא בהכרח שהם מכירים את ניגוני החסידות, וינגנו במשך שעות ניגונים חסידיים ויטעמו מטעמה של חסידות. אלו ימות המשיח".

מופע שכולו רצוא ושוב

12 מופעים נערכו בזה אחר זה, בוקר צהריים וערב, האמנים והנגנים הופיעו כמעט ללא הפסקה ועשרות אלפי נשמות התעוררו

לחיוו

ליקט: ישראל שוחט

הבזקים מתוך דברי האורחים והמשתתפים בהתוועדות בשידור חי ששודרה מביניי האומה, אל מאזיני 'קול חי' במשך שש שעות רצופות

צילומים: חיים טייטו

אם לא די במגוון האירועים וההתוועדויות שמתקיימות במקום, נוספה עוד התוועדות מיוחדת ושונה, התוועדות בשידור חי. על בימה מיוחדת יושבים כמה מתוועדים ומזכים קהל המאזינים של רדיו 'קול חי' להשתתף בהתוועדות חיה. בכל קצווי הארץ אנשים רבים מצטרפים להתוועדויות י"ט בכסלו, מי מהרדיי שברכב תוך כדי נסיעה ומי מהסלון בבית.

השידור החי נערך לאורך הלילה. בזה אחר זה מתחלפים המתוועדים, מי מהם שהוזמן מראש ומי שהוזמן ונקלע לאירוע, כולם מצטרפים ומחממים את לב השומעים בחום החסידות. מדי פעם השידור נעצר לטובת ניגון חסידי מעורר, שמושר בידי אמנים ונגנים בשידור ישיר.

מנכ"ל רדיו קול חי, ר' אבי רוזן, מספר לנו כי זו השנה השנייה שבה נערכת התוועדות בשידור ישיר למאזיני הרדיו. "אחרי השידור בשנה שעברה, קיבלנו המון תגובות על השידור. מאזינים רבים הודו לנו על כך ואמרו שהשידור הכניס אליהם את ההתוועדות אל תוך הבית. לכן השנה הרחבנו את השידור למשך שש שעות רצופות, על מנת לאפשר גם למי שלא זכה להגיע לכאן, לשמוע את הקולות ולחוות מעט ממה שקורה כאן".

ר' אבי נוטה להעריך כי זו ההתוועדות החסידית הגדולה בעולם, לא רק בגלל הקהל הרב שבא לכאן, אלא מבחינת התפוצה הרחבה שנחשפת כאן לחגיגות י"ט כסלו, כאשר כל סוגי האוכלוסיות משלל הגוונים פוקדים את המקום. לדבריו, מה שפעם היה לנחלת חב"ד בלבד, הפך היום לנחלת הכלל. לא רק מאזיני רדיו קול חי משתתפים בהתוועדות. קהל רב של אנשים עוצר בדרכו על יד עמדת השידור ומאזין בשקיקה לסיפורים ולפנינים הנפלאים שמושמעים בה.

בין שיחה לשיחה מועברים מבוקים משאר התרחשויות שבוע החסידות, על מנת לנסות להעביר את האנרגיות הנפלאות לקהל המאזינים.

הרב שניאור זלמן גופין:

יין ישן טוב

את חגיגות י"ט כסלו אנחנו חוגגים כבר למעלה מ-200 שנה. העולם היום נע סביב פיתוחים חדשים שכל העת מתערכנים, דברים ישנים מפנים את מקומם לטובת החדש והנוצץ יותר. תורת החסידות לא רק שלא חל עליה חוק ההתיישנות, משנה לשנה היא רק הולכת וגדלה. רבבות יהודים מגלים כל העת את טעמה של תורת החסידות ונדבקים בה. לא רק שהיא לא מתיישנת, אלא שהיא נמצאת רלוונטית ומשמעותית לכל אדם בחיי היום יום שלו.

הרב משה שילת:

הציבור מצביע ברגליים

אדמו"ר הזקן סיפר כי בשעה שקרא את הפסוק "פדה בשלום נפשי", באותו רגע הוא יצא מן המאסר. כשמתבוננים בהמשך הפסוק, אי אפשר שלא לקשר בינו לבין מה שמתרחש בשבוע החסידות. הפסוק ממשיך "כי ברבים היו עמדי". נראה שיש איזה קשר בין היום הזה לבין תכונה והיאספות של רבים. הציבור מצביע ברגליים: הקהל הגדול שנוהר לשבוע החסידות מלמד על השתוקקות המונית. אדמו"רי חב"ד במשך הדורות השקיעו המון כוחות ודיברו בלי סוף על הצורך בהפצת החסידות לכל בית ישראל והגיע הזמן שרצונם יתממש. האור קיים, צריך רק לעשות כלי רחב וראוי שיוכל להכיל את האור הגדול הזה. וכאן, בשבוע החסידות, השתדלנו לייצר את הכלי הרחב ביותר.

מימין לשמאל: הרב משה שילת, הרב בנימין ליפקין והרב מנחם ברוד

הרב טוביה זילברשטרומ: אייכה?

אדמו"ר הזקן, מחולל חסידות חב"ד, מסר את נפשו על תורת החסידות. לאחר שהתגלתה תורת החסידות בעולם כולו, דורשים ותובעים מכל אחד ואחד שילמד ויטעם מאור החסידות, שואלים אותו 'אייכה?' היכן אתה בכל הסיפור הזה. התביעה הזאת היא שמעוררת את האדם וגורמת לו לבוא וליטול חלק באירוע הגדול כאן ולהשתתף בחגיגות י"ט כסלו.

הרב יהודה כהן: למי זה חסר?

הרבה פעמים אנשים מגלים התנגדות לדבר חדש. השאלה הראשונה שמיד עולה היא: למי זה חסר? הרי בכל הדורות שלפני גילוי תורת החסידות היו יהודים יראים ושלמים שקיימו מצוות בהידור גם ללא לימוד חסידות. המענה לזה פשוט: תורת החסידות לא ממעיטה ושוללת ממה שהיה עד עכשיו, אלא באה להוסיף עומק חדש, עומק שיוצר חיבור פנימי יותר בעבודת ה' של כל יהודי.

הראשון לצייון הגרש"מ עמאר: י"ט כסלו במרוקו

בתור ילד בן 12 גדלתי בקזבלנקה שבמרוקו. באחת השנים הגיעו אל העיר קבוצת שלוחים חסידי חב"ד והם ארגנו במקום התוועדות לרגל י"ט כסלו. זו הייתה הפעם הראשונה בה השתתפתי בחגיגות י"ט כסלו, אני זוכר את המראות האלו ועד היום הם לא סרים מעייניי. ראו שזו שמחה של אמת. בשעה שניגנו יחד את הניגון על הפסוק 'פדה בשלום נפשי' שבו אדמו"ר הזקן יצא מן המאסר, לא היה אחד שלא הזיל דמעה מהתרגשות. השמחה הגדולה שהייתה באותה התוועדות הרקיעה שחקים. גם לאחר מכן כשכבר עליתי לארץ, הקפדתי מדי שנה בי"ט כסלו לסור אל כפר חב"ד, שם היינו מנגנים ומתוועדים לאורך כל הלילה. השמחה הזו היא שמחה שיוצאת מגדר הרגיל, זו שמחה שמחזקת את נפש האדם משום שהיא שמחה של אמת.

אברהם פריד: להרוות את הנשמה

מי שלא ראה שמחת י"ט כסלו כאן בירושלים לא ראה שמחה מימיו, מה שקורה כאן זה דבר מדהים. אין הסבר אחר להיענות הגדולה הזו של הציבור, מאשר העובדה שיש צימאון עצום אצל הציבור. הנשמה מתגעגעת ומשתוקקת לדברי אלוקות, ואין דבר יותר טוב מחסידות להרוות את אותו צימאון. הקהל שבה הנה מרווה את צימאונו באמצעות לימוד ושמיעת דברי חסידות ושירת הניגונים יחד.

הרב יוסף יצחק ג'ייקובסון: טעימה מהעתיד

נראה שבאירועים כאן מתממש החזון של הבעל שם טוב והמעיינות אכן מופצים החוצה. גדולי החסידות נהגו לומר שאחרי קרוב לאלפיים שנות גלות, בהם העם היהודי נדד והתייסר ממקום למקום, הקב"ה ראה כיצד העם הזה צמא ומעולף. ועל כן הוריד לעולם את נשמת הבעל שם טוב כדי שיטעים אותם מעט מאור החסידות, שהיא מעין גילוי אורו של משיח ובכך יחיה ויחזיק אותם. אפשר לראות כאן עד כמה עם ישראל משתוקק וקמץ לאותו אור.

הרב מנחם ברוד: יום שהוא סמל של ניצחון

לאורך כל הדורות היו צדיקים שנאסרו. מאסר של צדיק לא נחשב לדבר נדיר. כאשר אדמו"ר הזקן, בעל השמחה והגאולה, השתחרר מן המאסר הוא הורה שהיום הזה ייקבע למועד תמידי. הוא ביקש שמעתה ואילך יחגגו את היום הזה וזה יהיה ליום שבו יתגדל ויתקדש שמו של הקב"ה. הסיבה להוראה הזו נובעת מכך, שיי"ט בכסלו הוא לא עוד יום שבו חוגגים מאורע משמח של איש פרטי, אלא יום בו ניצחה דרכו של בעל התיאור והחסידות הופצה לכל עם ישראל. היום הזה מסמל שלב חדש בהתגלות תורת החסידות בעולם. על זה אנחנו חוגגים.

